

GESTALTNINGSFÖRSLAG AV UTEMILJÖ

Brf Hagalunden
Juni 2025

HSB – där möjligheterna bor

MEDVERKANDE

Gestaltungsforlaget är utarbetat av HSB Stockholm

Gunilla Lundh

Utemiljökonsult/Trädgårdsformgivare

010-442 1637

gunilla.lundh@hsb.se

Beställare

Brf Hagalunden

André Gustafsson

Ordförande

KONTAKT

HSB Stockholm

Englundavägen 5

171 27 SOLNA

www.hsb.se/stockholm

INNEHÅLL

Nulägesanalys	4
Målsättning	5
Koncept	6
Boendedialog	7-9
Principskisser	10-11
Markmaterial	12
Utrustning	13
Lekutrustning	14
Växter	15-16
Funktionsbeskrivningar	17

NULÄGESANALYS

BRF Hagalundens utemiljö består av flera delar med olika förutsättningar, den största delen är uppbyggd på gårdsbjälklag och utgångspunkten vid en renovering brukar annars vara att spara det som fungerar och som boende nyttjar men här behöver vi titta på en ny helhet då allt kommer rivas. Många boende är nöjda med att ha en grön gård vilket ger oss anledning att följa den önskan.

På gården finns idag möjlighet till lek, fotbollsplan och planteringar. Några gemensamhetsytor har skapats och en grill finns. Utanför entrégångarna är det uppbyggda planteringsbäddar som endast öppnar upp sig just vid huvudingångarna. Dessa är uppbyggda av L element i betong och är ca 60 cm höga. Vegetationen ute på gården består av gräsmatta, fåtalet mindre buskar, solitärbuskar och träd.

De hårdgjorda ytorna är belagda med betongplattor av olika kulör vilka är slitna och i behov av att få ett omtag.

Entrén till gården söderifrån.

Lekplatsen är centralt placerad på gården.

TRÄD

På den befintliga gården finns det ett stort antal uppvuxna träd. Dessa fyller en viktig funktion med att få upp grönska på höjden mot de höga husen. Träden är också viktiga som rumsbildande, att man får något ovanför huvudet när man vistas i Hagalundens utemiljö.

De fyller också en viktig roll med sitt bidrag av olika ekosystemtjänster så som fördröjning av dagvatten och skugga vid varma sommardagar.

Det finns också en viss variation av olika arter på gården vilket skapar en variation över året med vintergröna tallar och prydnadskörbär med tidig vårblooming.

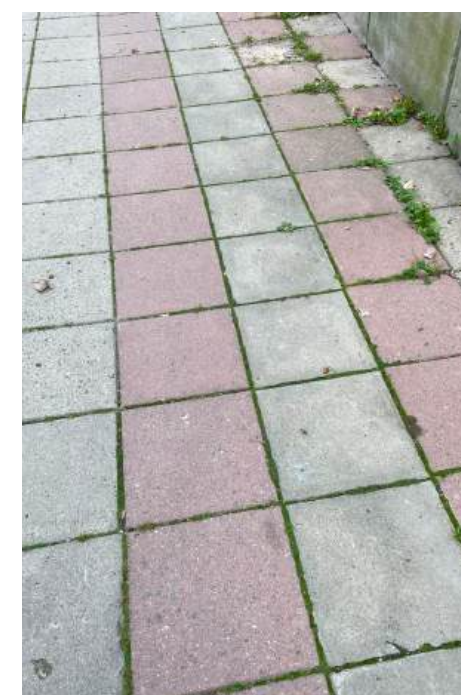
GÅRDEN EN PLATS FÖR GEMENSKAP

Gården idag binds ihop med flertalet gångstråk mellan de olika entréerna. På gården finns en fotbollsplan, gått om sittplatser i olika väderstreck beroende på om man vill sitta i sol eller skugga.

Det finns en väl tilltagen lekplats med både gungor och klätterlek. Även gott om klippta gräsytor för spontanlek och bollsport, kubb med mera.

Det finns grillplats men enbart en grill och inte utrymme för flera olika sällskap att grilla samtidigt.

Gården rymmer även en del som är avstängd dagtid som skolgård.

MÅLSÄTTNING

BRF Hagalunden har idag (hösten 2024) tagit beslut om att renovera gården mellan de två byggnaderna. Gården är idag uppbyggd på bjälklag och då tätskiktet läcker så behöver hela gården friläggas för att skapa möjlighet att lägga ett nytt tätskikt. En sådan renovering skapar möjlighet att inte bara återställa likt befintligt utan att se över vilka delar i utemiljön som nyttjas och vilka som inte fungerar och utifrån det skapa något nytt.

Det är också ett mycket bra tillfälle att se över vilka ekosystemtjänster som finns och vilka som går att lägga till eller skapa förutsättning för. Genom att arbeta med ekosystemtjänster blir utemiljön både mer attraktiv och trivsamt samtidigt som vi gör ett smart val för att skapa hållbara mångfunktionella platser (förklaring om vad ekosystemtjänster är finns på nästa sida)

För att öka möjligheterna för trivsel och gemenskap är en målsättning att skapa tillgängliga platser som kan användas oavsett ålder eller funktionsvariation.

BOENDEDIALOG

Genom en inledande boendedialog får boende som dagligen nyttjar gården lämna synpunkter och delta i en workshop och svar på en enkät. Svaren ligger sedan till grund för utformningen och framförallt vilka funktioner så som cykelställ, lekplats, grill, bouelbana eller andra delar som det finns önskemål om. Det är viktigt att gården utformas på ett sådant sätt att de som vistas där känner sig trygga och vill spendera tid där. Målsättningen baseras till stor del på boendedialogen.

MÅL

Utifrån platsens förutsättningar är det en viktig målbild att få till så mycket grönska som är möjligt. Planteringar med olika typer av växter som skapar variation över året och som bidrar till att gården känns inbjudande och uppmuntrar folk till att vistas där.

Ett annat mål är att antingen genom utformningen eller/och lekredskap skapa plats för lek, både för skolan med sin egna gård men också för barnen som bor i föreningen.

BJÄLKLAGSGÅRD

En gårdsmiljö som är uppbyggd på bjälklag har vissa begränsningar framförallt i belastning utifrån vilken tyngd som bjälklaget klarar. Det sätter förutsättningarna i vad som går att anlägga och framförallt vilket jorddjup det går att ha i planteringar. Ofta är stora träd en viktig byggsten i att skapa trivsamma trädgårdar då träden fungerar som tak över platsen, på en plats där det inte går att plantera träd får vi istället jobba med spaljeer som kläs med klätterväxter eller andra åtgärder för att skapa rumskänsla.

PROCESSEN

Innan spaden sätts i marken krävs mycket förberedelser och planering. Nedan presenteras den process som HSB hjälper till med i samband med en utveckling av utemiljön.

1

Ett första besök görs på platsen. En dialog med beställaren hålls gällande önskemål, budget och förväntningar. Idéer om hur utemiljön kan utvecklas bollar och gestaltungsprocessen påbörjas.

2

Ett koncept för utemiljön tas fram och presenteras tillsammans med material- och växtförslag för beställaren.

3

Ett färdigt förslag arbetas fram och godkänns av beställaren.

KONCEPT

Konceptet har tagits fram med hänsyn till de inkomna önskemålen från de boendes svar på den utskickade enkäten samt från ett funktionsperspektiv. Trygghetsaspekten har varit med i alla delar.

Konceptet för gestaltningsförslaget på Brf Hagalunden grundar sig på den boendedialog som utfördes under hösten 2025.

Där framkom många bra förslag och flera visade sig vara nöjda med den grönska som finns idag.

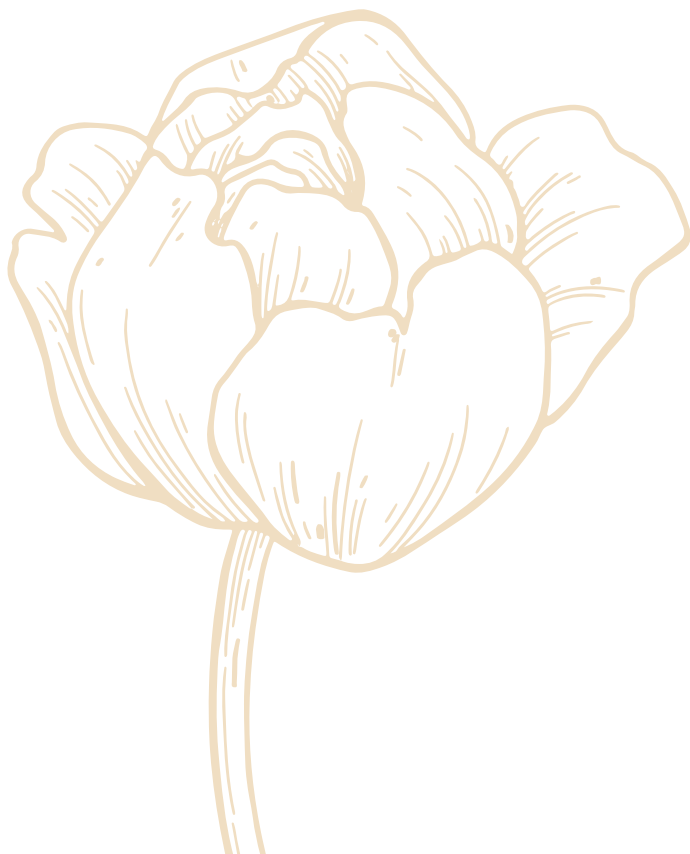
Grönskan är något som vi vill främja och även om vi i detta fall inte behöver utöka antalet gröna ytor så behöver vi se över vad som finns i dem och utöka antalet arter för att främja den biologiska mångfalden.

Gården ska vara tillgänglig och inbjudande även för de boende. Flera samvaroytor, tydligare rumsbildningar, mindre instängdhet vid enté-gångarna och utökad lek för alla åldrar.

Förslaget utgår från den färgskala som så tydligt finns i hela området.

Bildtext

Befintliga färger i området.

FAKTA

Gestaltningsförslaget tar avstamp i att stödja ekosystemtjänster och den biologiska mångfalden. Ekosystemtjänster innebär alla produkter och tjänster som tillhandahålls oss människor från naturen. T. ex kan det handla om att rena luft, dagvattenhantering, sänka temperaturer och erbjuda rekreativa och hälsosamma miljöer som bidrar till ökad välfärd och livskvalitet (Boverket 2019).

Referenser:

Boverket (2019). Biologisk mångfald. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/ekosystemtjanster/praktiken/mangfald/> Hämtad 2019-05-07.

BOENDEDIALOG

I oktober 2024 delades en enkät med frågor om utemiljön ut till alla boende i Brf Hagalunden. Den 5 november hölls även en workshop med föreningens medlemmar där alla hade möjlighet att tycka till om sin bostadsgård.

Det var en mörk och kall novemberkväll som HSB:s representanter tog emot de boendes åsikter muntligt. Enkäten som delats ut tidigare inbringade hela 67 svar vilket är en bra procent. Lägg därtill de svar som inkom den 5 november så är det ännu bättre. 9 frågor ställdes om utemiljön och dess svar redovisas på nästa sida.

GRÖN GÅRD

Det allra viktigaste för de boende vi talat med är att få behålla gårdens gröna karaktär med slingrande gångar, vegetationsytor och gräsmattor att slå sig ner på. Sammanfattningsvis tolkar vi in att parkkänslan är det som skiljer just denna gård jämfört med omkringliggande och att de flesta är nöjda med upplägget på den befintliga gården även om de anser att den behöver uppdateras. Bollplanen är något som nämns som onödig då det finns en modernare och bättre plan vid skolan och att det är den som används.

På frågan om hur gården önskas användas så toppar att umgås med familj och vänner tätt följd av lugn och ro. Inte långt efter kommer möjligheten till att leka. Det är dessa tre betingelser som nyttjas på gården idag och som även kommer få stort utrymme i kommande gestaltning.

På plats vid träffen kom även många kommentarer om en möjlig plats att vara där hund kunde hållas lös. De som rörde sig ute på gården vid mörkret var många hundägare och därav blev den frågan aktuell.

Nedan ses ett axplock av kommentarer i fritext från enkäten.

”Belysningen är bättre på andra gårdar, exempel ljusslingor på gården.

Anonym boende brf Hagalunden

”Mer saker för barnen att leka med. t ex en karusell. Gärna ett utomhus schackspel.

Anonym boende brf Hagalunden

”Jag vill ha lugn och ro på gården och tillräckligt med skugga.

Anonym boende brf Hagalunden

”Önskemål om fler sportaktiviteter som bedminton, pingis och gym! Swimmingpool.

Anonym boende brf Hagalunden

”Behåll grönområdena, viktigt! Andra gårdar i området har fått väldigt mycket asfalt, viktigt att ha gräsytor kvar.

Anonym boende brf Hagalunden

”Förpackningsinsamling!

Anonym boende brf Hagalunden

”Önskemål om fler grillplatser på gården. De som finns är oftast upptagna på sommaren.

Anonym boende brf Hagalunden

”Grillplats och mer sittplatser. Fina växter, bra soptunna

Anonym boende brf Hagalunden

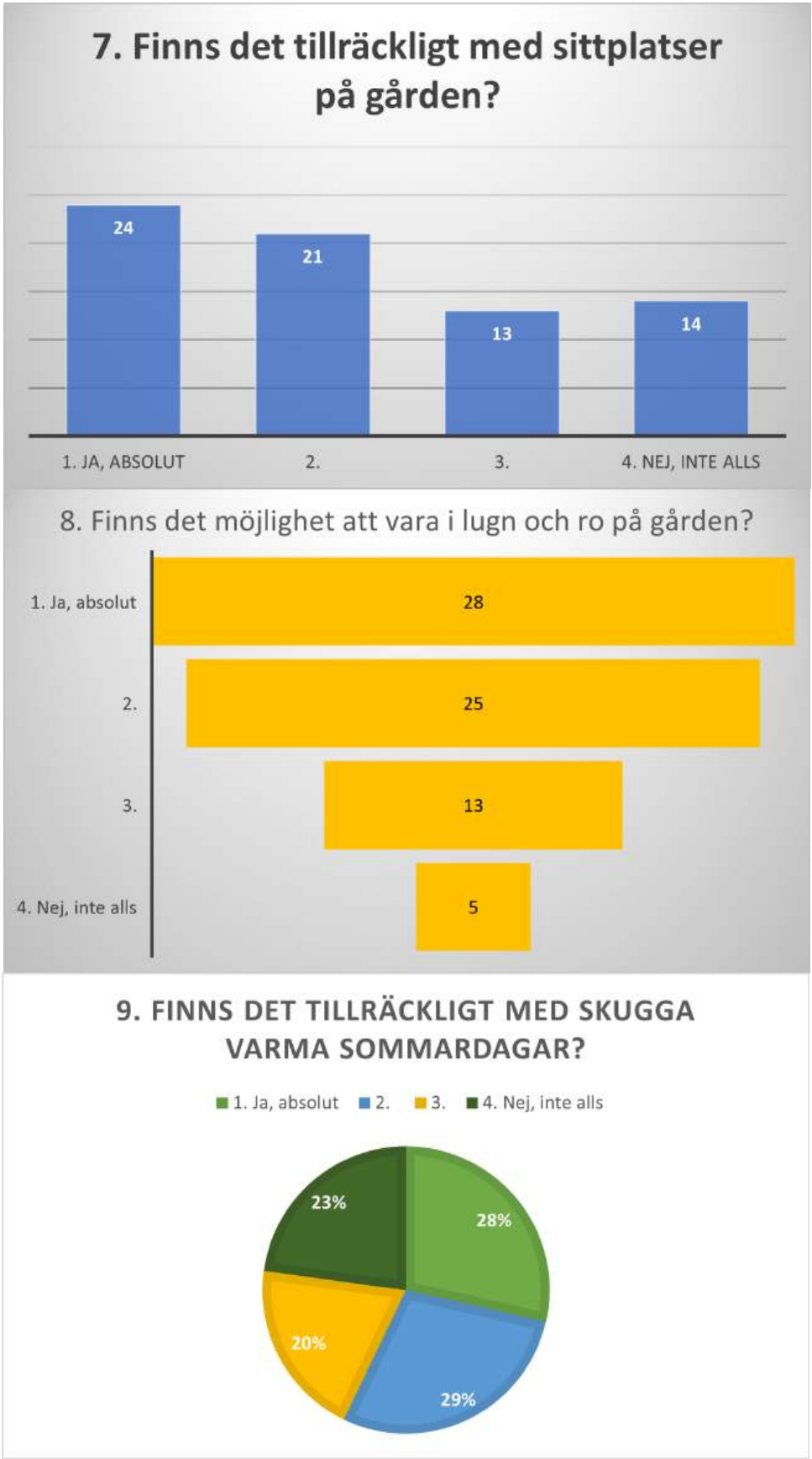
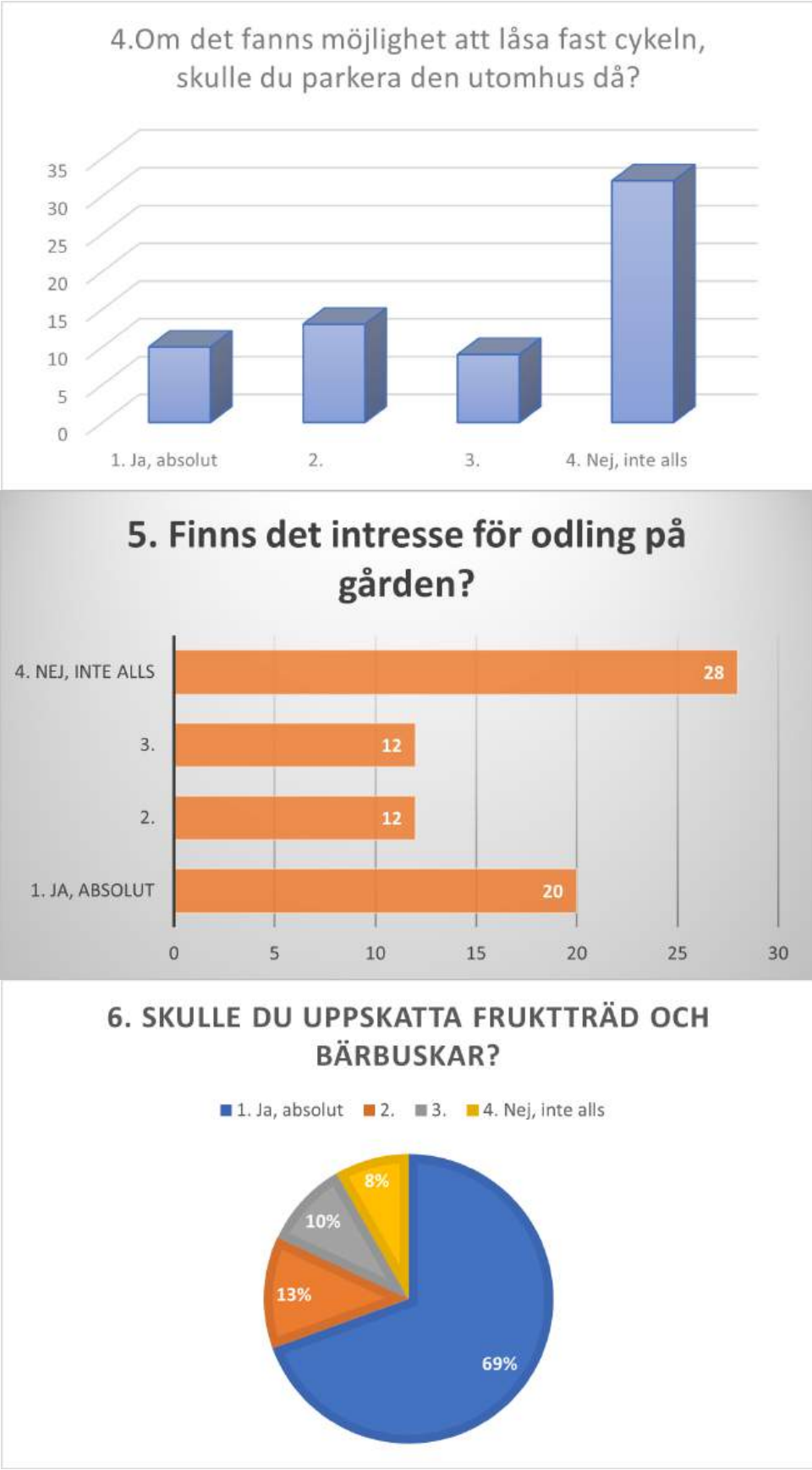
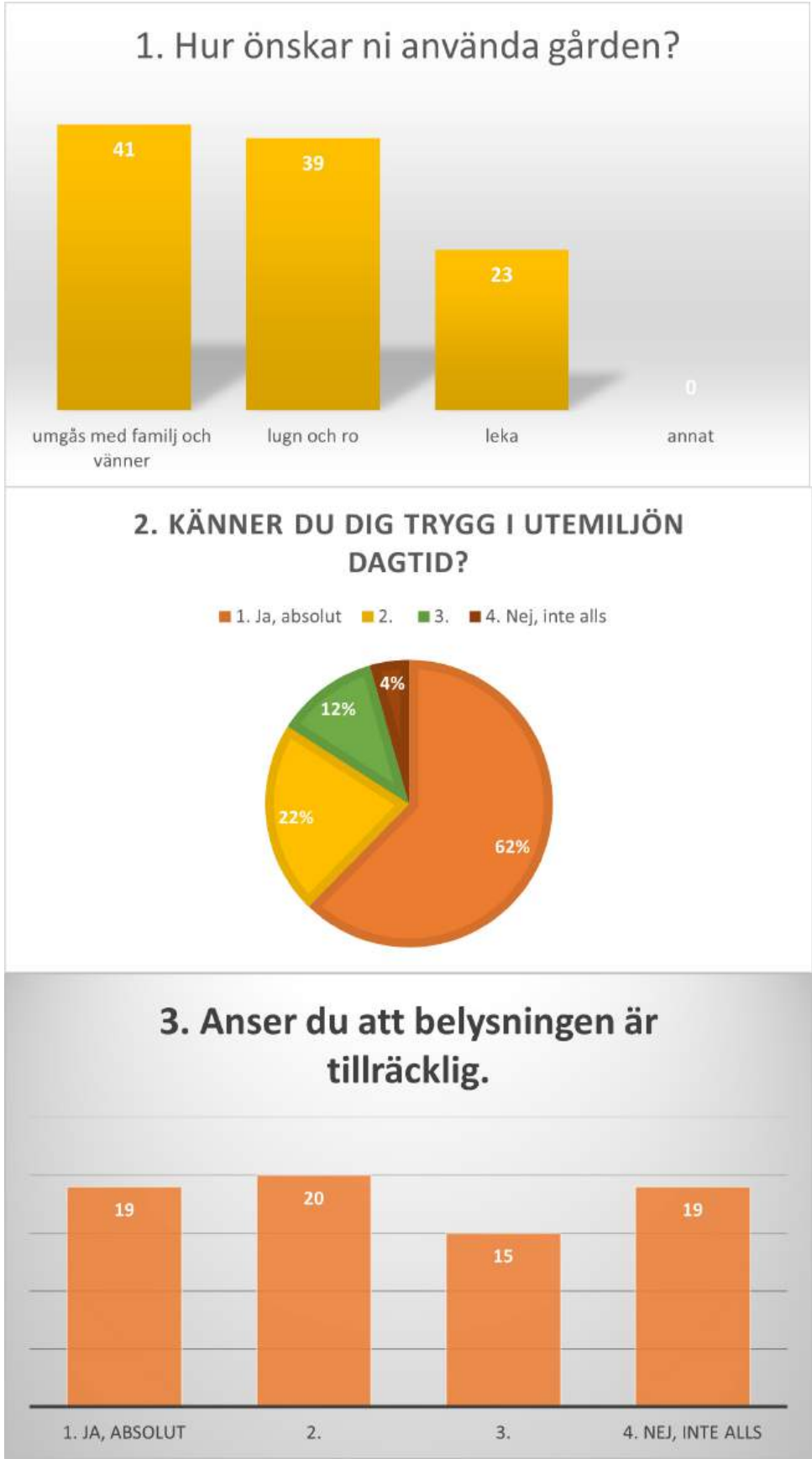
”Skapa en vacker plats med mycket grönska, mer modern med blommor och träd.

Anonym boende brf Hagalunden

”För lite folk som uppehåller sig på gården, för lite pengar läggs på att hålla rent framförallt de hårdgjorda ytorna.

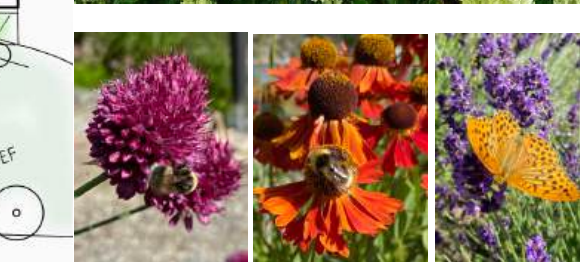
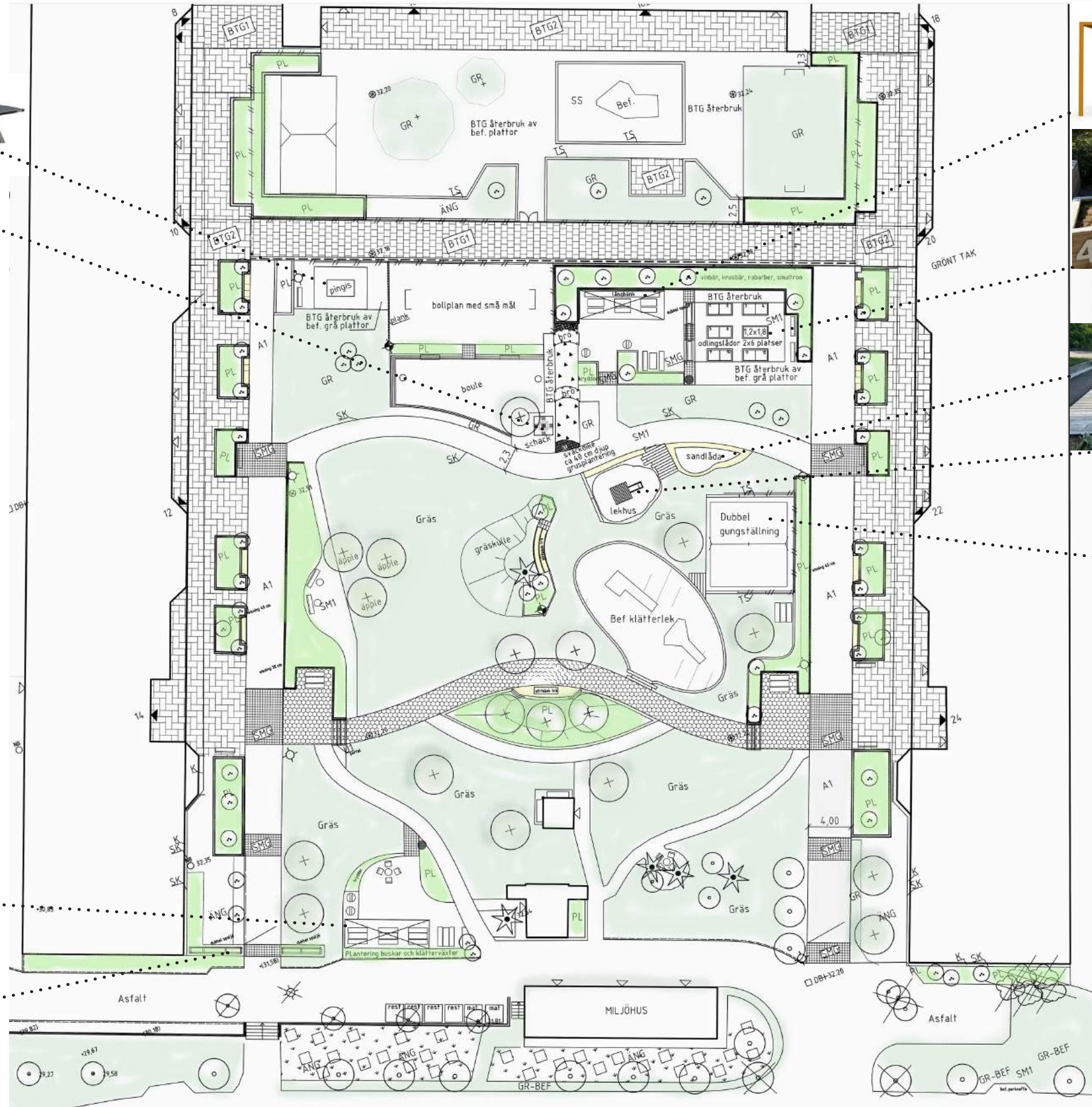
Anonym boende brf Hagalunden

SAMMASTÄLLNING AV ENKÄTSVAREN

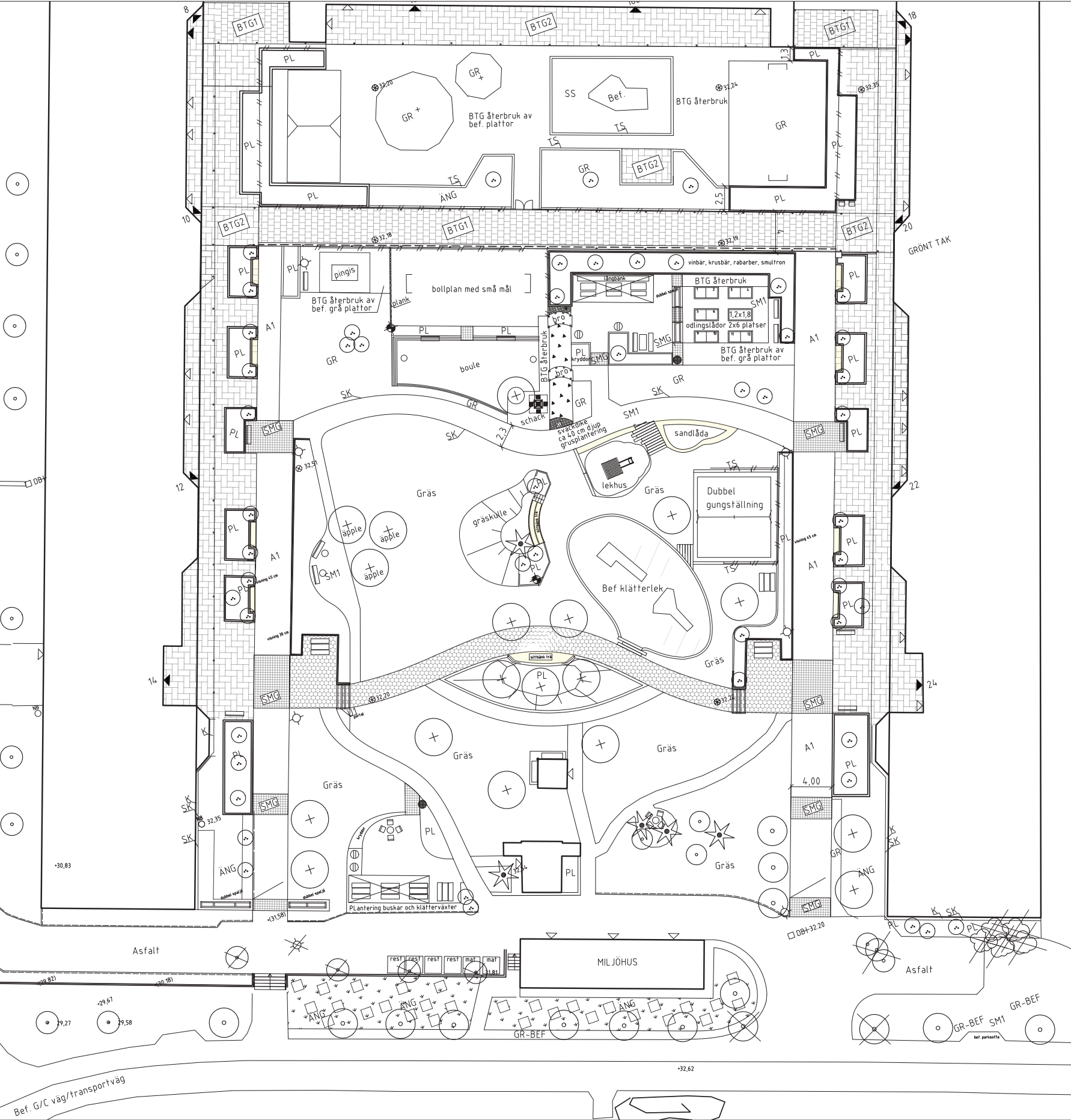

PRINCIPSKISS

EJ SKALA

PRINCIPSSKISS EJ SKALA

FÖRKLARING	
FASTIGHETSGRÄNS	
KONNEKTIONS LINJE	
BEGRÄNSNINGSLINJE MARK	
BEGRÄNSNINGSLINJE VÄXTER	
BYGGNAD	
CENTRUMLINJE VÄG	
HUVUDENTRÉ	
ÖVRIG ENTRÉ	
ENTRÉNUMMER	
PELARE	
A-BEF	BEFINTLIG ASFALT
A1	NY ASFALT
BTG1	NY BETONGMARKSTEN
BTG2	NY BETONGMARKSTEN
BTG1	NY BETONGMARKSTEN
SMG	NY SMÅGATSTEN
STG	NY STORGATSTEN
SM1	NYTT STENMJÖL
TK	TRÄKONSTRUKTION (Fyrås trämur. Detalj i gestaltningsförslag)
TS	TRÄSÄRG (INGÅNGSBRYGGOR AV EKSJALLAR)
SK	STÅLKANT
K	NYTT KROSSMATERIAL
GR	NY GRÄSMATTA
GR-BEF	BEFINTLIG GRÄSMATTA
PL	NY PLANTERING
KU	NY KULLERSTEN
FS	NY FORMBAR LEKSAND
SS	NY STRID SAND
	BEFINTLIGT TRÄD SOM BEHÅLLS
	NYTT TRÄD
	BEFINTLIGT BARRTRÄD
	NYTT BARRTRÄD
	FÖRSLAGEN SOLITÄRBUSKE/MINDRE TRÄD
	SOLITÄRBUSKE SOM TAS BORT
	ÄNG/HÖGVÄXT GRÄS- de kvadratiske rutorna planteras med pluggplanter (enligt växtlista).

KS	
	KANTSTÖD SOM TAS BORT
	KONSTRUKTION AV BETONGELEMENT MED TRÅBEKLADNAD
	FUNDAMENT FÖR FAST UTR. I MARK
	BEF BELYSNINGSSTOLPE RIVS (6 sH)
	MEN ARMATUR BEHÅLLS (6 sH)
	BELYSNINGSSTOLPE
	STEN
	VÄGBOM ÅTERMONTERAS PÅ NY PLATS
	BEF DAGVATTENBRUNN SOM BEHÅLLS, HÖJDJUSTERAS
	BEF NEDSTIGNINGSBRUNN SOM BEHÅLLS, HÖJDJUSTERAS
	PARKSÖFFA, TAURUS- TRESS, ARTNR:
	BÄNK, TAURUS- TRESS, ARTNR:
	BORD, TAURUS- TRESS, ARTNR:
	BANKBORD, LINA- TRESS, 714/146
	RUNT BORD MED SNURRBARA STOLAR
	SMART PAPPERSKORG, IREC - 1026
	PAPPERSKORG MED ASKKOPP OCH ASKKOPP
	GRILL, FIX GRILL DUBBEL- WIDALA, 1013-11 RAL 7021
	L1-LEKUTRUSTNING, Befintlig som återmonteras på ny plats
	L2-GUNGA, GORO- HAGS, 8081524-1
	Gruppunge NESTOR 1000mm
	Gungstills KIDDY
	Gungstills KATJA
	L3-PLATSBYGD SANDLÅDA
	L4-LEKHUS OLIVIA MED RUTSCH, ELVERDAL
	STAKET
	PLANK
	TRAPPRÄCKE, LEDSTÅNG
	TRAPPA
	SLÄNT
	Släntrön resp släntröt:
	U1 PORTAL-Platsbyggs, betsas
	U2 DUBBEL SPALJÉ-Platsbyggs, betsas
	U3 PERGOLA, BALLUTA TRIPPEL- TRESS, GUL ARTNR

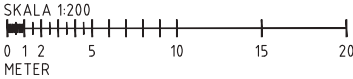
HÄNVISNING	
	UTRUSTNING ENLIGT BIFOGAT PRODUKTBLAD
	EJ BYGGHANDLING. Ytterligare projektering görs av ENTREPRENÖR
KOMMENTARER:	
	AVRINNING SKER MOT BEF BRUNNAR
	HASSELFORS E-JORD 0717 SKA ANVÄNDAS I PLANTERINGSYTOR
	GRILL KOMPLETTERAS MED ASKKINK

Brf Hagalunden
Utveckling av utemiljö

Principskiss mark och utrustning

1:200 A1 2025-06-02
Ritad av: Gunilla Lundh

MARKMATERIAL

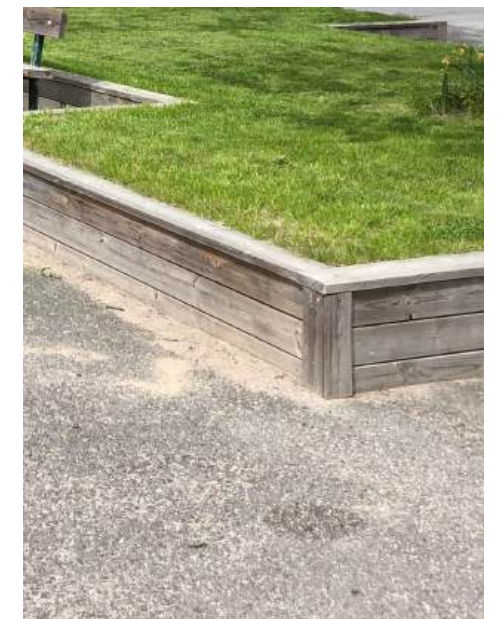
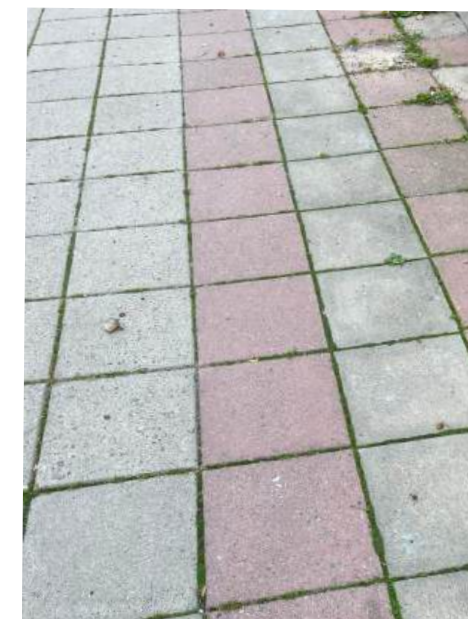
Stora hårdgjorda ytor kan behöva delas av i olika funktioner. Vid entréerna föreslås en mindre betongsten lagd i fiskbensmönster. Smågatstenen används för att annonsera funktionsbyten samt för att dekorera den asfalt som kommer läggas på de stora gångarna som löper runt gården. Asfalten har valts för att den är lättskött och för att kontrastera mot den "finare" stenen vid entréerna. Gångstråket under tak får en vanlig slät betongsten 50x50 cm. Den böljande mittgngen som också blir huvudgången mellan de två huskropparna får därför en böljande sten som framhäver formen ytterligare. Alla "smitgångar" får stenmjöl 0-8 som ytbeläggning. Ekslipers återfinns vid lekytorna. Konstgräs på bollytan. Formbar sand i sandlådan och stridsand under lekredskapen.

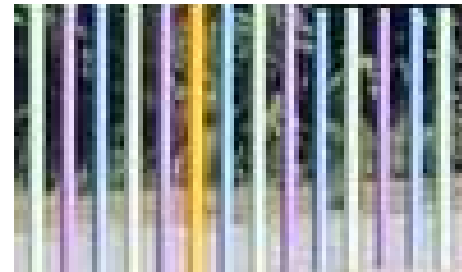
ÅTERBRUK

Önskan är att kunna återbruka så mycket som möjligt men alla material har inte möjlighet att bli återanvända utan har kanske slitits och åldrats utan värdighet. Men förslaget är att kunna återanvända delar av L-stöden som idag bygger upp bäddar och gräsytor men dessa ska förutom att de ska få nya former och kapas och kläs in med trä. Detta för att ge en mjukare och mer vänlig känsla.

Övriga material som föreslås att ta till vara är den röda betongstenen under och runt matavfallskärnen och den grå grunt odlingslådorna, pingis- och schackbordet.

UTRUSTNING

Möbler med ett enkelt uttryck. Bänkbord till ena samvaroytan och långbänk med bord och bänk till den andra.

Pergola med tak i båda. I samma gul-orangea färg.

Dubbelspaljé och portal som avgränsare.

Fler grillar för att möjliggöra många att nyttja gården samtidigt.

Skålat byggtimmer som uppbyggnad av central plantering med sittyta i samt vid gräskullen.

Bro över svagt svackdike.

Återbrukade befintliga parksoffor vid hundgården och vid äppellunden.

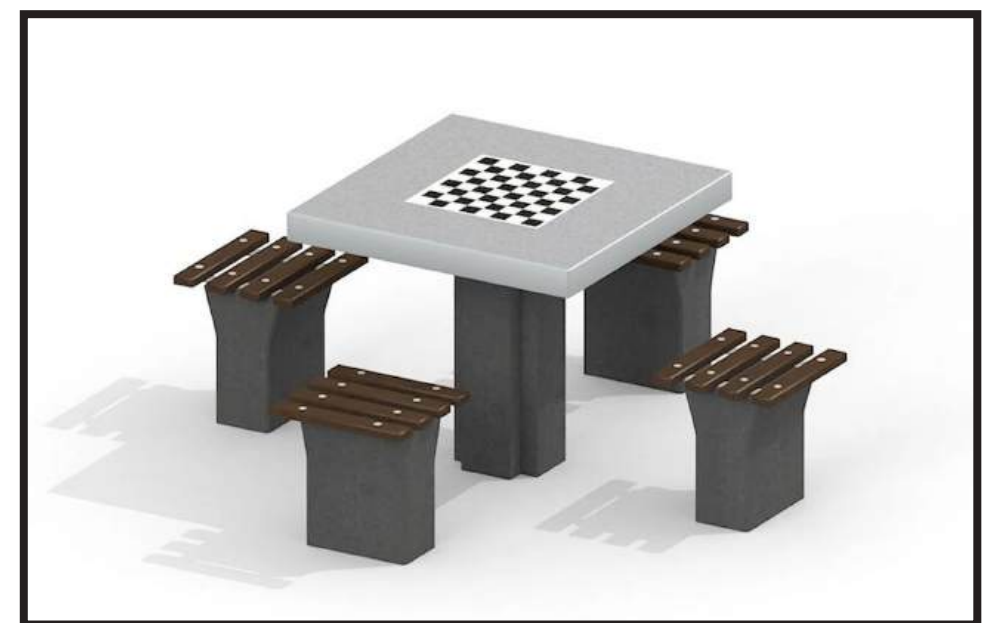
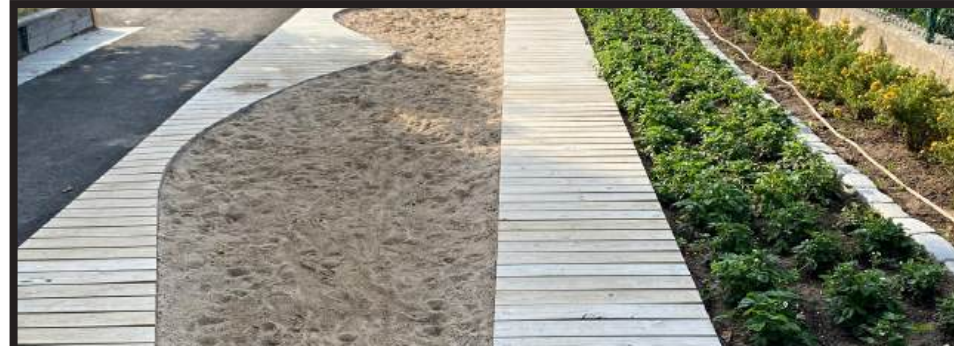

LEKUTRUSTNING

Den befintliga klätterleken har inga nerslag i besiktningsprotokollet och kan därför återanvändas men med något ändrad placering.
Ett nytt lekhus med rutch samt en platsbyggd sandlåda med en ordentlig sarg av trä runt om för de minsta barnen har placerats närmast gemensamhetsytan.

En ny gungställning med utrymme för 1 kompisgunga, 1 babysits och 1 "vanlig" sittgunga har fått liknande placering som tidigare.
Bollplanen har minskats och får endast ett mål och konstgräs som underlag.
Pingsbord för äldre barn och vuxna. Likaså ett nytt schackbord.
En gräskulle föreslås med sittdel på ena sidan. Bra för motoriken med ojämt underlag.

VÄXTER

Växter till bjälklagsgårdar kräver stor eftertänksamhet då jorddjupet är begränsat. Så växter med grunda rotsystem behöver projekteras in. Det i sin tur kan kräva mer bevattning i etableringsskedet. Uppbyggda planteringsbäddar är lite känsligare än vad det är när vi kan plantera direkt i marken. Så därför kommer växter som inte kräver så mycket att planeras in.

TRÄD

När det kommer till träden så är tanken att nästan alla av de träd som står utanför bjälklaget behålls. De kommer behövas som stomme innan de nyplanterade har växt till sig. Vi behöver träd på många sätt. De fångar vatten, skyddar från vind, binder kol och ger skugga.

BIOLOGISK MÅNGFALD

Just den biologiska mångfalden är något vi behöver ta extra hänsyn till idag då våra polinerare minskar drastiskt i artantal. För att hjälpa till med detta behöver vi blommor och blomning över så stor del av säsongen som möjligt.

Vi behöver komplettera våra träd och större buskar med låga friväxande buskar, perenner och vårlök.

Även de ettårigaväxterna ger stor påverkan. Det är där odlingslådor och ängsblom kommer in i bilden.

TRÄD PÅ BJÄLKLAG

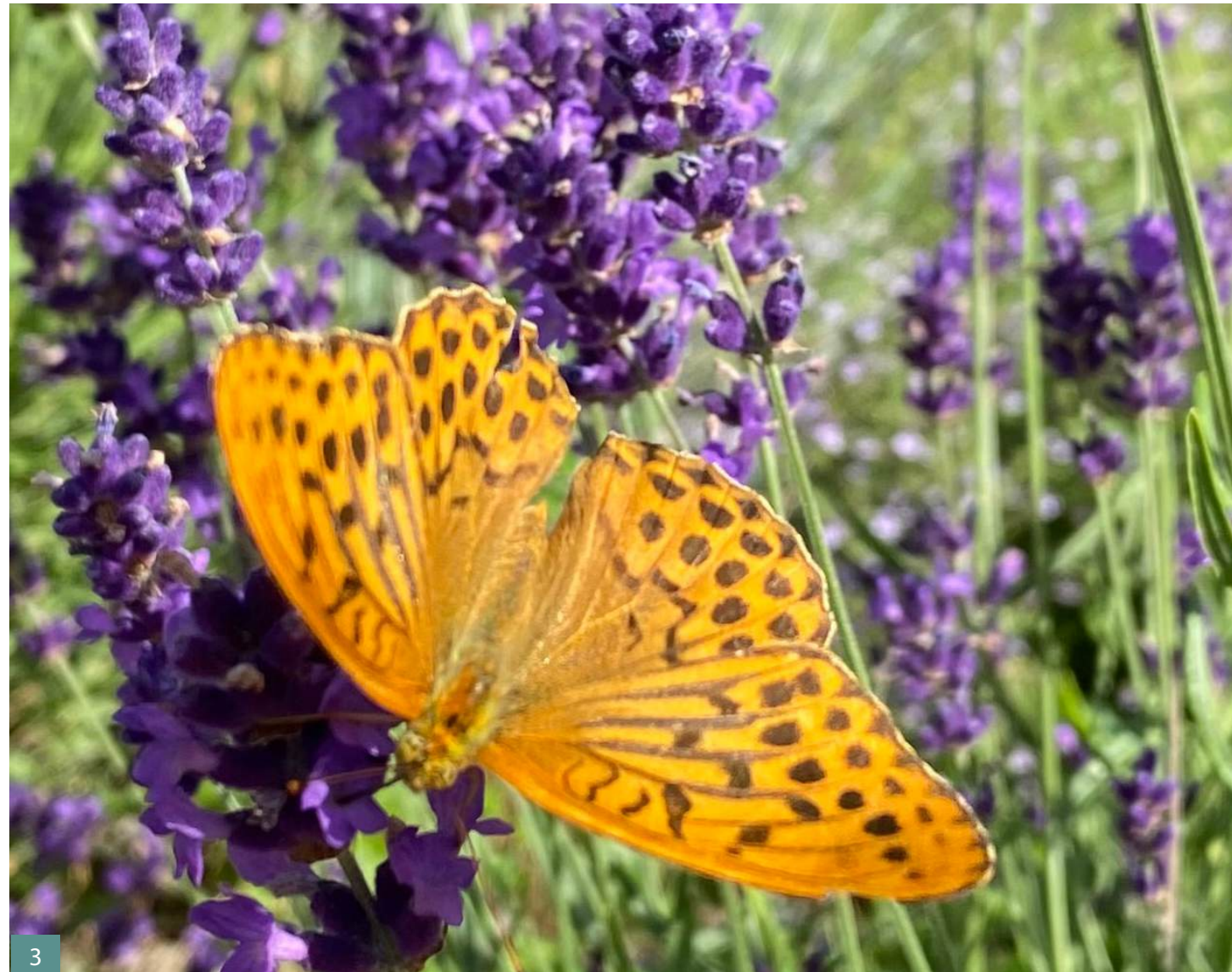
1. Acer freemanii 'autumn blaze'- freemanlön
2. Acer tataricum 'ginnala'- ginnalalön
3. Crataegus persimilis- sylhagtorn
4. Fraxinus angustifolia 'Raywood'- smalbladig ask
5. Maackia amurensis-mackia
6. Mespilus germanica- mispel
7. Prunus cerasifera-blodplommon

Äppelträd i sorter

1

3

4

5

6

2

1. Allium sphaerocephalon - klotlök
2. Lavendel blommar mitt i sommaren och älskas av fjärilar och bin
3. Helenium 'moerheim beauty' - trädgårdssolbrud
4. Den tidiga blomningen i form av krokus.
5. Vipphortensia (hydrangea) för sensommarblom.
6. Pinus muso 'mops' - som vintergrönt inslag
7. Diverse prydnadsgräs (på bilden tuvrör)
8. Aster amellus- brittsommaraster

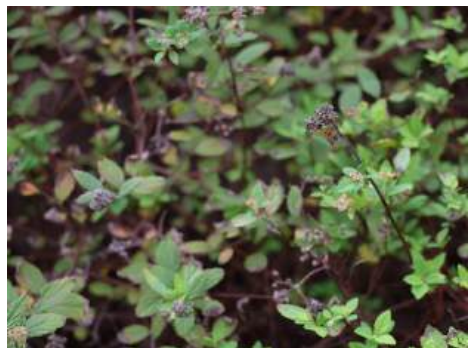
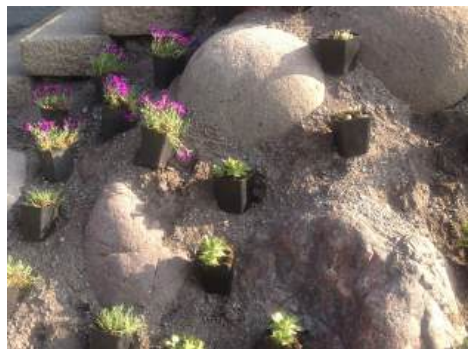

7

8

FUNKTIONSBESKRIVNINGAR

1. Plattytter av betong anläggs för att klara belastning av brandfordon på de ställen brand behöver komma fram samt maskin för snöröjning. Markstenen ska upplevas som trivsamt och säkert att gå och vistas på.
2. Markytter utformas med lutning från hus och så att en god ytvattning erhålles och vattenansamling ej uppstår. Takavvattning och dagvattenhantering ska fungera väl så att inte olägenheter eller skador på fastigheten uppstår. Lösningar med LOD förespråkas. Där ej LOD är möjligt leds dagvattnet till dagvattenbrunnar.
3. Samtliga växter som inte kan planteras samma dag som de levereras skall täckas eller jordslås i skuggigt läge. Rötterna skall hållas fuktiga. Planteringsdjup skall vara lika med planteringsdjupet i plantskolan om inget annat föreskrivs. Rotbeskrining utförs efter behov.
4. Växtjorden skall vara fri från rotagräs. Jordklumpar och sten större än 50 mm i diameter samt främmande föremål får ej förekomma.
5. Växtbädd skall utföras enligt omfattning på ritningar. Samtliga växtbäddar skall utföras med en överhöjning på 100 mm samt avjämnas före plantering och sådd.
6. Samtliga vegetationsytter ska vara marktäckande efter två säsonger för att motverka skötselintensiva ogräsuppslag. Växtligheten placeras så att den inte täcker belysningspollare och dyl.
7. Lekredskap som väljs ska följa kraven för lekredskap enligt SS-EN1176.
8. Räckten och stängsel ska följa kraven enligt SS-EN1176-77

PSSST ...

Du vet väl att HSB Stockholm även hjälper till vid fasadrenovering, stambyten och mängder av andra tjänster?

För mer information gå in på
hsb.se/stockholm

Glöm inte att följa oss på instagram:
[hsbistockholm](https://www.instagram.com/hsbistockholm)

HSB – där möjligheterna bor